



Monumentnummer*: 523678

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 22 april 2002
Kadaster deel/nr 82919/47

Woonplaats* Harderwijk
Gemeente* Harderwijk
Provincie* Gelderland

Kadastrale gemeente* Harderwijk
Sectie* D
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 8084

Omschrijving**

Inleiding

Christelijk College Nassau-Veluwe, SCHOOLGEBOUW in de trant van De Bazel, daterend uit 1922, met bijbehorende HEKWERK. Het ontwerp is van de hand van P.H. van Lonkhuyzen. De bescherming betreft uitsluitend het hoofdgebouw, het oorspronkelijke schoolgebouw. Het complexe pand heeft twee bouwlagen en omgaande schilddaken.

De SCHOOL werd in 1918 gesticht en had een voorlopig onderkomen in een pand aan de Vismarkt, waar in 1919 met 26 leerlingen werd begonnen. De eerste steen voor de school aan de Stationslaan werd gelegd op 26 april 1922, de opening, in aanwezigheid van minister De Visser, vond plaats op 10 september 1923. In 1963, 1965, 1966, 1989, 1991 en 1994 werd de school uitgebreid; deze uitbreidingen vallen niet onder de bescherming.

Het forse hoofdgebouw is ontworpen door de Harderwijkse architect P.H. van Lonkhuyzen, tot in de details afgeleid van de stijl van K.P.C. de Basel, waarbij met name gekeken is naar diens gebouw voor de (Koninklijke) Nederlandsche Heidemaatschappij te Arnhem uit 1913. Het zeer grote schoolgebouw lag oorspronkelijk aan alle zijden vrij en ver terug t.o.v. de rooilijn, sinds 1963 is het linksachter gekoppeld aan al de latere uitbreidingen. Door zijn vrije ligging sluit het gebouw aan bij het tuinvijkkarakter van de Stationslaan. Rechts loopt de Badweg. Het terrein is omgeven met een laag HEK.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument



Het oorspronkelijke schoolgebouw, het hoofdgebouw van het huidige complex, is zeer monumentaal vorm gegeven. De hoofdstructuur is E-vormig: haaks op een lange vleugel langs de Stationslaan staan drie kortere vleugels. De middelste hiervan is het kortste en heeft een wat hogere nok. Deze massa is wat naar voren doorgeschoven, waardoor in de hoofdgevel een middenrisaliet ontstaat. Op het snijpunt staat een achthoekig klokkentorentje met een laag, met koper bekleed klokdak. Later is hierin een carillon geplaatst. De zijvleugels sluiten terugspringend aan op de hoofdvleugel langs de Stationslaan. Doordat deze hoofdvleugel bij de hoeken tweemaal terugspringt, eenmaal gering en bij het einde zeer fors, worden de zijvleugels zelfstandiger van karakter. Doordat de laatste sprong een groot blind muurvlak vrijlaat oogt dat deel als de blinde zijgevel van de hoofdvleugel. Aan de achterkant is deze dubbele sprong ook herkenbaar in de vorm van een uitspringend gedeelte. Deze complexe massa geeft aanleiding om de elkaar ontmoetende nokken van de schilddaken aan weerszijden van het centrale klokkentorentje driemaal met een torenachtige ontluchtingsschoorsteen te accentueren. De klokvormige kapjes hiervan zijn met koper bekleed. Door het forse overstek van de geprofileerde gootlijst, rustend op gesneden gootklossen, wordt de gevel nadrukkelijk horizontaal afgesloten.

De middenrisaliet heeft een dakkapel in de vorm van een Venetiaans venster. In sterk vereenvoudigde vorm wordt op het rechter en linker deel van de voorste vleugel het motief van de schouderboog herhaald in een kleinere dakkapel. De rechter en linker zijvleugel hebben over bijna de volle breedte een als houten dakkapel uitgevoerde verhoging, die meeloopt met de halve achthoek die in het midden is uitgebouwd, zij het dat op de linker vleugel dit hoekige gedeelte in steen is opgetrokken. Hierdoor ontstaat aan deze zijde de suggestie van een uitgebouwde traptoren. De vorm van de halve achthoek komt op beide vleugels terug in de kap, die met een driezijdige sluiting uit de hoofdkap steekt. Op de middelste haaks geplaatste vleugel sluit, dwars geplaatst, de oude GYMNASTIEKZAAL van één bouwlaag onder plat dak aan; deze behoort tot de oorspronkelijke opzet. De stijl is die van het hoofdgebouw, maar in een soberder uitvoering.

De VOORGEVEL heeft een middenrisaliet, waarin de oorspronkelijke hoofdingang in een portiek onder een balkon. Dit deel heeft in het midden drie vensters, rechts en links twee. Aan weerszijden sluit een breed gedeelte aan met steeds vijf plus vijf vensters per bouwlaag, gekoppeld door doorlopende vensterbanken van basalt-lava, van de volgende reeks gescheiden door een nadrukkelijke muurdam. In plaats van een hoekrisaliet te vormen springt aan ieder kant het volgende stuk, vijf vensters breed, weer terug. De naar achteren gerichte zijvleugels sluiten met een fors inspringende, blinde hoek aan op de hoofdvleugel. In feite heeft de voorzijde dus een getrapt, drie maal uitspringend middendeel. De schilddak-vorm van het dak versterkt dit beeld, het midden wordt hierbij benadrukt door het klokkentorentje op de middenrisaliet. De drie andere hoeken van de nok worden gemarkeerd door de genoemde dakruiterachtige schoorstenen. Kenmerkend zijn de smalle vensters van begane grond en verdieping en het meander-motief in zwart geteerde baksteen als fries erboven, als accent herhaald in vierkanten tussen de bouwlagen binnen het strakke ritme van de ramen. Om een plint te suggereren zijn onderaan de gevel zwarte banen opgenomen. De zwart geteerde baksteen-elementen contrasteren goed met de geel-grijze baksteen, die het karakter bepaalt.

De hoekpilasters van de middenrisaliet tonen ook een alternerend gebruik van horizontale zwarte banden. Op basis van vergelijking met de identieke geveldetailering van de voorgevel van het gebouw van de (Koninklijke) Nederlandsche Heidemaatschappij te Arnhem kan vermoed worden dat de kleine zesruits roedeverdeling, die nu in de Harderwijkse bovenlichten aanwezig is, daar ook in de ondervakken thuis hoort. Ook de opzet van de hoofdmassa ademt dezelfde geest als het Arnhemse gebouw. De RECHTER ZIJGEVEL van de voorste vleugel is, zoals gezegd, blind. De gevel van de rechter zijvleugel heeft een als een halve achthoek uitgebouwd trappenhuis in het midden. De drie zijden hiervan hebben per bouwlaag één smal venster, van hetzelfde soort als de rest van de gevel. De stompe hoeken hebben een uitstekende tandversiering, waardoor een levendig patroon ontstaat. Het rechter en linker deel van de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument



gevel zijn ieder zes ramen breed. De detaillering van de gevel komt overeen met die van de voorgevel.

De LINKER ZIJGEVEL is gelijk aan de rechter, zij het dat het torenachtige trappenhuis hier hoger in steen is opgetrokken.

De ACHTERGEVELS hebben een van de voorgevel afgeleide, maar sterk vereenvoudigde opzet. Het meanderfries bovenaan loopt ook hier door. Verder zijn delen blind uitgevoerd, hebben een enkel smal venster of twee aan twee tot kruiskozijnen gekoppelde vensters. Het metselwerk is hier eenvoudig gehouden, zij het dat de wat uitstekende anderhalfsteens rollagen boven de vensters gehandhaafd zijn. De linker poot, van achter gezien, van de E-vorm van de bouwmassa is blind, de middelste poot heeft een venster met een driedeling boven het dak van de gymnastiekzaal en de achtergevel van de rechter poot gaat geheel schuil achter latere uitbreidingen. De toevoegingen zijn deels in aangepaste vorm, deels in eigentijdse vormgeving uitgevoerd; deze bouwdelen vallen niet onder de bescherming. Het INTERIEUR is van belang: de indeling van het schoolgebouw is geheel bewaard gebleven, op enkele ondergeschikte, omkeerbare wijzigingen na, zoals het als vertrek in gebruik nemen van de vestibule achter de niet meer gebruikte hoofdingang. Overal zijn verlaagde plafonds aangebracht, waarachter mechanische ventilatie is weggewerkt. In de genoemde vestibule is het kleurrijk stichtings-tegeltableau in de linker wand bewaard gebleven. In de hal en de gangen liggen de oorspronkelijke tegelvloeren, ook de drie trappenhuisen verkeren in de oorspronkelijke toestand.

Het terrein is omgeven door een laag smeedijzeren HEK op een gemetseld muurtje met pijlers, dat in dezelfde vormtaal is uitgewerkt als het schoolgebouw.

Waardering:

SCHOOLGEBOUW uit 1922, met HEK.

- Van architectuurhistorische waarde als gaaf bewaard voorbeeld van een navolging van De Bazel.
- Van cultuurhistorische waarde als schoolgebouw uit deze periode.
- Van stedenbouwkundig belang vanwege de rol in het straatbeeld van de Stationslaan.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Onderwijs en wetenschap

Functie

Schoolgebouw